

Jedině v O2 týv můžete poprvé v historii sledovat všechny zápasy všechny klubů Hokejové tipsport extra lidi.

A díky O2 poslouchat i tento podkást, jehož jsme generáním sponorem.

Intelligentní síť O2

Je úterý 3. hořina, posloucháte studio N, tady je Filip Titlbach.

Dnes o tom, kam se vydá polsko po Volbach a my s ním.

Haž inflHing

In Poland just two weeks before parliamentary elections, the Opposition coalition is holding a rally in Warsaw, in hope.

a je třeba vytvořit náštěžný měst, který je vytvořit různě.

Až milion lidí v neděli vyšlo do ulic v Warsawi, aby vyjádřilo nesouhlas s politikou polské konzervativní vlády.

Podle radnice byla tahle demonstrace svolaná opoziční stranu občanská platformatou vůbec největší v historii města.

V jaké atmosféře se polsko blíží parlamentním volbám? A jak je jej výsledek o vlivní Evropskou ráli?

O tom teď budu mluvit z historičkou a novinářkou Veronika Opehe. Veronika, vítejte dobrý den.

Opoziční vůdce Donald Tusk z liberání občanské platformy svolal teď dva týdne předvolubami obrovskou demonstraci, které bylo asi milion lidí.

Na druhé straně vládní nacionalistická strana právo a spraviedlnost zase uspořádala vlastní velkou masovou předvolední akci v Katowici, kde naopak právě kretizovali Tuska.

Tohle jsou teď ty dva silné proudy, mezi který mi se bude v Polsku rozhodovat?

Je to tak. V podstatě ta polarizace, te politické scény na právo a spraviedlnost a občanskou platformu respektive občanskou koalici, to je vlastně dlouhodobí fenomen,

te Polské politické scény na tom se nic nemění, samozřejmě před tými volubami se to velice byostruje.

A ona opravdu říct, že ta kampanii polarizovaná, to je taková banalita, protože kampanii jsou všude polarizované.

Ale řekneme, že ta úroveň nějakých osobných útoků, třeba ze strany prává spraviedlnost, ale i ze strany liberální opozice zase na vládnoutí stranu je opravdu vysoká.

Ty emoce jsou vypěté a ta očekávání jsou velká.

A co robi líder partí o šustu, pan Tusk?

O tuž on pověděl nedavno, že uročiště uněvážna už teraz to referendum, drodzy rodacy.

Když mluvíte o těch třeba výhrůžkách nebo jakými způsoby se častují tějnotlivé lídře, tak oni se docela krutě vyhrožují.

Mluví Tusk, hrozí vládní politiky pozavírat, právo a spraviedlnost zase hrozí vyhnáním Tuska do Berlína, prož je to atmosféra takhle napětá.

Jak možna tvěrdit, že uněvážna se vole Polakov, głos Polakov, to skandal, co dalé ještě uněvážna?

To pravdu je prostě dlouhodobý fenomente Polské politiky. On je ty záště mezi právě na spraviedlností a Donalden Tuskem respektive občanskou plátformu,

ale opravdu je to dostanapersonifikované tím Donalden Tuskem a Jaroslavem Kačinským na druhé straně.

Tyto záště mají další historii, kterou bychom museli hledat za času protikomunistické opozice 80. let a potom v 90. letech

jsou to oba veterání Polské politické scény, kteří opravdu tam působíš více než 30 let.

A nejsou vůbec schopní spolu nějak mluvit, to je poměrně zajímavý prvek toho Polského předvoletního klání, že my jsme například v Česku zvyklí na to, že všichni kandidáti se jdou v nějaké předvoletní debatě, ať už ve veřejnoprávní médiu nebo i v nějaké soukromé televizi, ačkoliv třeba i v Česku někdy kandidáti, jako Andrej Baviš, třeba vyhrožovali nebo tvrdět, že nechtějí se účastnit některých konkrétních debat, tak většinou se teda nějakým způsobem tí kandidáti se jdu. V Polsku tohlesťvo vlastně není možné v té současné situaci. Jaroslav Kačínsky a Donald Tusk spolu nemluví a ani není možné dostat do jednoho televizního nebo rozhlasového studia, aby si vlastně vyměnili nějak otevřeně názory, aby veřejnosti mohla vyslechnout jejich argumenty, jak reagují na sebe na vzájem. My jsme teď sledovali předvoletní kampanj na Slovensku, kde proti sobě stáli v podobě, a taky to bylo velmi personifikované, v podobě Roberta Fica, co by konzervativce s určitými fašistickými tendencami na druhé straně panšimečka progresivné slovencko, kde to byly zase liberálové nebo progresivisté. Co je to za souboj v Polsku? Je to tam podobné, nebo je to něčem komplikovanější nebo jiné? Ta polská politická cena je trochu jinak rozložená. Ono se hovorí o liberálního pozici. Je to taková skradka, která obecně asi platí v tom smyslu, že ta občanská koalice i další některé ty menší politické suběťty jsou liberální v tom smyslu ekonomickém určitě. I řekněme hodnotovém, nicméně to je potřeba trochu vysvětlit, protože ta polská společnost obecně je konzervativní a například i občanská platforma Donald Tusk se na jednu stranu hlásí k Evropě i Evropské unii v tom Evropském hodnotám, ale zároveň co se týče nějakých kulturních hodnot, tak jsou vlastně poměrně konzervativní. Víme, že se dlouhodobě vedou velké spory, například o právo na potrát, kde vlastně téměř žádná strana, kromě Levice, si nenavrhuje legislativní změny, které by byly na úrovni běžné ve většině Evropských zemí. Bliv, katolicizmu, je v Polsku pořád velký i u těch stran, které se označuje jako liberální, které vlastně jsou v lečten z podle nějakého šťěřího Evropského standardu poměrně konzervativní. Přesně, právo na potrát ještě mě napadá z těch kulturních válek práva LGBTQ lidí, to se taky hodně řeší v Polsku. Odčítě to bylo velké téma, hlavně před prezidentskou kampaní poslední, ve které vyhrál tedy Andrej Duda v druhem boledním období. Jeho velkým tématem té kampaně, které bohužel tedy zneužilo skutečně, byla právě LGBT plus lidí.

On se opravdu o této menšině vyjadřoval nesmírně nevybíravě takovým jazykem, který bychom mohli nazvat jako dehumanizující a toto zřejmě mělo poměrně velký mobilizační potenciál.

No a tedy některá napará, když mluvíte o tom vlivu katolicezmu, tak jaký vliv na té volby má katolická círka v Polsku?

Právo spravedlo se nějak netají tím, že má ke katolické církvi velmi blízko v podstatě ani se nějak zvlášť, nehlásit nějaké odlúce církve od státu, tamto propojení je poměrně zřejmé, ale i v podstatě vešterné ostatní strany se nějakou formou katolické výře, výře hlásí, kromě řekněme části levice, levice, vlastně také boletní koalice v Polsku svožená ze tří strán, kde teda jsou více sekulární tendence, ale je to prostě takový ten jako kulturní potekst, který tam je přítomní napříč tou polskou politickou senop.

Já když jsem ještě hledal rozdíl mezi těmi kampaněmi, které vydáme v Česku, nebo které jsme teď viděli na Slovensku, tak mě napará té demonstracie, protože vlastně obě strany svolávají tak obrovské akce, na které chodí masy lidí, a jsem říkala, že ve Varshavě byly 100 tisíci lidí, možná milion.

To v našem prostředí úplně neznáme.

Ona celkově ta mobilizace poléka poláku je půměrně velká, ať už se to týká teda konkrétně parlamentní volépa, nebo i právě nějakých těch dílčích témat.

Obrovské demonstracie se odehrávali právě také okolo toho tématu potratu, které bylo velmi prominentní v té polské veřejné svěře, potom co ústavní sout vlastně schvála zákon, který velmi výrazně zprísnil přístup k legalním interupcím.

Takže ono takové, to jako, že se chodí doulí sdemonstrovat, to je opravdu součástí té polské politické kultury děje se to pomědně.

Často ještě předtím i potraty to také byla justice, probíhali demonstracie, které protestovali v tom prvním volebním období, kdy vládla strán právo a spravedlnost, tak probíhali pomědně rozsáhle demonstracie proti právím zásahům do nezávislosti justice do fungování ústavního soudu a některých dalších justičních orgánů, by teda

ty demonstracie nebyli až tak masové,
jako na příklad to, čeho jsme byli světky
teď před pár dni.

A když se představíme o co teda v těchto volbách
ve skutečnosti jde, tak jaké polskosy
představuje právo a spravedlnost?

To se možná trochu můžeme představit
z toho, jakým způsobem dneska vládne.

Ale jaké Polskou by ráda vyděl naopak
občanská platforma? O jaké polskou se vlastně hraje?

Občanská platforma by ráda viděla
Polskou, které je jednoznačně
na západě, je jednoznačně
součástí jádra

Evropské unie, které
vlastně nepodníka nějaké kroky,
které by neustále

vyvolávaly nějaké konflikty
se zahraničními partnery.

A zároveň si představuje
Polskou, kterém právě bude
fungovat, nezávislá justice,
nezávislá média, to je také obrovské témá.

To vlastně, jak fungují
médiá v Polsku, je
poměrně specifické
a v podstatě
pro Českého diváka, nebo posluchače
si myslím, že je to docela těžko představitelné
na kolik
skutečně i ta média jsou polarizovaná.

A vlastně něco,
co bychom ho nejzvat objektivním
zpravodajstvím, v podstatě neexistuje
ani u těch
provládných médií, ale ani u těch
opozičných. On je opravdu oba ty tábory
kopou

za ty svoje tými, kterým velmi nepokrytě
faní, a napak
někdy opravdu hodně nevybírábě
očernují
ty protivníky.

A pak tady máme veřejnoprávní média,

kteřá by měla být své podstatě nezávislá
a ta nahrávají právou a spravedlností
úplně jednoznačně ve svém vysílání.
Upřně jednoznačně tam skutečně právou a
spravedlností si dosadilo své lidi
když je právý změní do televize do rozhlasu
a
vlastně, když se na to podíváme
podíváme se na ten jazyk, který
tato média užívají. Tak to jsou
opravdu nástory propagandy. Já se nezdráhám
použít tento termin, protože
opravdu to tak je, můžeme
vidět jako různé historické paralelyby
řekla k tomu, jak vypadal jazyk
například v televizi před rokem 1989.
Opravdu je to
velmi vyhocené.
Televize nebo rozhlas neváhají
znetermíny, jakože donaltusky
zrátce národa a tak podobně.
Takže opravdu na to,
že to by teoreticky mělo být
objektivní spravodajství, tak to má
k tomu velmi daleko.
No, tak jako tak, tak Poláci a Polky budou
volit 15. Řína a
zatím to vypadá, že k vítěství míří
spíš vládní strana právou a spravedlností, protože
z konce září by získala přibližně
38% hlasů,
opoziční občanská platforma by podle webu
politiko získala o 8% méně,
může
opozit se ještě to situaci zvrátit
a ty vol by vyhrát, a nebo, že to prohrané
předem.
Není to prohrané předem, myslím si, že to bude
opravdu velmi napínavé a nepředvídatelné.
Dokonce jsem viděla
nějaký nejnovější průzkum,
ale samozřejmě těch průzkum je teď hodně
každý má tá čísla trošku
ale jeden z těch

nejnovější průzkumho opravdu naznačoval,
že ta povolení aritmetika by mohla
být taková, že
právo a spravedlnost
nesloží koalici, která by měla
většinu v parlamentu, protože její
v podstatě jediný možný koaliční partner
je strana konfederace, což je
strana krajně pravidcova
ultranacionalistická
iště do větší míry než právo
a spravedlnost. A že ty ostatní
subjekty, které se právě pododně
do Polského sejmu dostanou, by vlastně
mohli mít
většinu. Ale vše bude
vlastně záležít na
straně respektive volední koalici,
která jsme ne 3. cesta,
což je koalice dvou, řekněme,
křesněnsko-demokraticky orientovaných
stran. To, jestli se dostanou
do sejmu, bude zásadný
pro ten koaliční potenciál
té liberální opozyce.
Já jsem viděl, že právo a spravedlnost
opět straší migranty, to už je
jako bychom tady v Evropě bez strachu
zmigráce neuměli dělat kampaň, své by o tomu
říct Tomijou Kamura nebo Andrej Babiš.
Ale vlastně zase nutno říct, že právě
ta karta uprchlíku často vede k určitému
volebnímu úspěchu.
Je ta kampaň v Polsku Ferova?
No, Ferova se myslím, že
není, že opravdu se
hrají na emoce, a ono
jako u těch migrantů, já si myslím,
že je podstatné říct, že
to je témak, které je zneužívane
ve volebných kampaních, ne no
protože vlastně se využívá
velmi instrumentálně jako nějaká hrozba
a zapomíná se na to, že tím migranti

jsou lidé.
Tam jde o nějaké
lidské osudy, a míso toho
ve lice často hovoříme
o nějakých číslech, o nějaké
já nevím,
mase, hrozbě,
preměr na to už Moravěcký straší
tím, že v Polsku by mohli vzniknout
čtvrtí hrůzy,
jak to nazvál, když by
vláda nestřežila hranice, tak
dobře, jak je střeží
údajně. To si myslím, že
je něco, co není asi specifické
jenom pro Polsku, ale je pravda,
že to témamigracé
se stalo opravdu velmi býrazným
lidmotivem té kampaně
v těch řeknime posledních týdnech.
On tomu i trochu nahrál
vlastně ten, no nahráli tomu dvě věci,
a prvé teda byl skandál,
týkající se v ládní strany
práva spravedlnosti, ohledně
vydávání výz
pracovníkům
s zemí převážně
arabských a afrických
údajně za úplatky.
Tak samozřejmě ta opozičný média
velmi toto tém a protižovala,
zdá se, že tam opravdu došlo
tak celé řadě pochybení
někteří zaměstvánci
ministerstvo a zahraničí, ale další úředníci
už kvůli tomu přichli
o své pozice
a pro práva spravedlnost je
samozřejmě velmi nepřijemné.
A na druhou stranu
taky v té velmi vypěté
předvolední době
měl premiéru film Ržišecky Agnišky Holland

týkající se právě
toho téma nelegální migrace
film Zelená Hranice,
který vyvolal opravdu
neskutečné emoce
a bohužel taky přiřivil
a právě to velmi jako
nenávisnou retoriku
týkající se migrantů.
Mozdíku, že se to řekla,
že se řekla, že migranti jsou lidé
jak tomu doplním, že tak zvaná
jak se říká lgbt propaganda
nebo lgbt ideologie
nebo pliaga, jak jsme tady slyšeli na Slovensku
a to jsou taky lidé
protipotrátové zákony se týkají, že
to jsou taky lidé
a tě kteří umírají zbytečně kvůli
potínově válce
kdy je významné pro Ukrajinu?
Učitelé jsou významné pro Ukrajinu
protože právo a spravedlo
spravě asi
zřejmě v rámci nějakého
předvolebního boje a předvolební taktiky
se začal pomětně výrazně
distansovat od svého
do posud jinak velmi kladného
postoje
uči Ukrajincům, uči Ukrajinské
straně v tom válčeném konfliktu
a si to leze interpretovat tak,
že především Vesnaze
ujistit hlasi zemědělců, které jsou
pravdu klíčové, zemědělci
jsou pomětně podstatnou
částí polského elektorátu
tak právo a spravedlo
jsou hlasně se snažilo
ujistit, že nebude
preferovat Ukrajinské
zemědělské produkty, že
vlastně se vedl diplomatický

spor mezi polskéma Ukrajina
o vletně importu obylovin
ale vlastně už to výskalovalo
až do toho skupně, že
vlaská strana, teda začala
tvrdit, že
sníží dodávky zbraní
na Ukrainu, takže je to takové
poměrně nejasné, je to dost napěté
ty vztahy, v tomhlenstvom
opozice, která má jasno,
že je velice pro Ukrainská
a dálhodlá Ukrainu
podporovat v čim je možnými prostředky
a to je taky poměrně zase
zajímavý rozdíl, to je polské
politické stény, že tam v podstatě
není žádný místrimový subjekt,
který polskou Ukrainu podporovat nemělo.
Jo, to v podstatě se tam jako tento názor
neobjevuje, samozřejmě
ozývají se hlasy, které tvrtí,
že vy Ukrainským
uprchlíkům neměla
například výposkytována taková
míra sociální pomoci
jako v současnosti dostávají,
přece jenom je už tam nějaká
únava i v té společnosti, to ukázali nedávné průzkumi,
že to, řekněme pro
Ukrainském naladění obyvatelstva
se zvenčuje.
Ta trpělivost
nebo ta ochota nějak se jako dělit
a solidarizovat
už trochu dochází
a zajmé na
konfederace, teda takhle
cová strana se snažila
těchto nálad využít a právě
z pravětnému trochu
v tomhle směru, zřejmě
vesmáze si právě přetáhnout
ty voliče potenciální konfederace

ale zase nejím to
úplně explicitní, že by tam doloženě panovali
jako proti ukrajské nálady
spíš, spíš, tedy je to
na úrovni nějaké diplomatické potičky.
A co proti české nálady? Co znamenají
tyhle volby pro Česku? Jakým směrem
by se mohl vyvinout ten Českopolský vztah?
Tak ono
pokud právo a spravitlnost
bude vládnoutý ve 3. bolivním období
tak se toho
asi zase tolik nezmění
ono to možná spíš bude
docela zajímavé pro
vyšvedrácou skupinu, ale to také
to možné na tom, co se stane na Slovensku.
Islí Slovensku
bude teď nově
brýším spojencem
maďarského premiéra Viktora Orbánan
nebo ne, protože právě
v těch postojích týkajících se ukrajně
polsko a maďarsko, které si jinak
plečem notovali v nějaké opozyci
v uči řekněme tomu evropskému
jádru, tak
tak teď
si už úplně nesednout, protože tam
ty postoje
byli a jsou i půmírní ne.
No, my jsme včera měli
epizodu o tom, že na Slovensku zvítětel Ficco
který se teď bude snažit
sestavít koalici, v maďarsku, který říkála máme Orbánan
v Polsku teď míří k výtěství právo a spravitlnost
a v Česku není nepravdi
podobné, že se znovu vrátí k moci babiš.
Co se to děje s naším regionem?
Je pravda, že
pokud by v tom vyšvedrácém prostoru
měl vzniknout nějaký takový to blog
se populistů, i když si myslím,
že co se týče toho termínu populismu

jste bychom měl být opatrný
nebo bychom to vždycky měl nějaký,
když je specifikovat, protože třeba
Andrej Babiš je určitě jiný typ politika,
než Viktor Orbán nebo Jaroslav Kačinský
a trochu hrozí, že ten termin
se vyprázdní.

Ale Evrovska unia
určitě by v tom případě
měla problém.

Měl by problém, co se týče
nějakého jednotného postupu
ohledně

války na Ukrajině.

A měl by i problém, co se týče
nějaké další

integrace

a celkově dalšího

postupu Evropského projektu.

Opravdu by asi i

to Evropské centrum

muselo trochu jako by přihodnotit,

jak s tím to regionem jedná.

Říká historička Anovinaška Vronika.ph

Vronika moc vám děkuju a mějte se
hezky. Na skránou.

Na

následu je krátká reklamní pauza

za pár sekund jsme zpátky.

Najjeté kilometry u nás na řešité

Birne, revoluce

v operativním leízingu.

A teď ušou na ředě

zprávy, které by vás dneska naměli

minout.

Polsko od dnešní

půlnoci zavejde na 10 dní do

dočasné kontroly na hranicích se slovenským. Už koncem září polský premiér moravěcky

upozorňoval, že se zeměchistá zavést kontroly vozidelo na hraničních přechodech kvůli nárustu
nelegální migracé.

A stejně tak Česká republika, i ta odpulnoci zavádí namátkové kontroly na hranicích se slovenským,
opatření vláda koordinuje s polským, na síti X to uvidl premiér Petr Fiala.

Slovenská prezidentka Zuzana Čaputová pověřela v ponidilí před sedu strany směr SD Roberta Fica
se stavením nové vlády. Fica má na se stavení nového kabinetu dva týdny.

[Transcript] Studio N / Kam se vydá Polsko po volbách. A my s ním

Ukrajina vyškrtla ze svého seznamu tak zvaných mezinárodních sponsorů války Maďarskou banku OTP.

Maďarsko kvůli tomu, že OTP figurovala na seznamu sponsorů války, blokovalo část další vojenské pomoci Ukrajině.

A v české společnosti podle odborníků přibývá depresí i úzkostí, v letech 2010 až 2021 o více než pětinu.

Chybí kapacity pro krizovou péči, bylo by potřeba až 3x víc center duševního zdraví, bezprávě to uvádí psychiatrická společnost české lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkině.

A na závěr ještě jízlivá poznámka.

Elon Musk má nového šefa, Vladimíra Putina, nebo to tak aspoň vypadá.

Svůj profil na síti X se totiž tenhle vizionář Agenius rozhodl propůjčit ruské propagandě.

Třeba teď zdílal fotku Volodymyra Zelenského, prezidenta země, která neuvěřitelně statečně vzdoruje krvavé agresi ruska.

A Zelenský má na tomhle memů zdánlivě napětý výraz ve tváři.

Musk k fotce napsal, když si 5 minut neřekl o miliardovou pomoc.

Pane Musku, Elon, je se stavopravdu vizionář Agenius, to nevím.

Ale vím, že i vy byste měl občas prostě sklapnout a pak sednout do auta a nechat se vystřeli do vesmíru.

Ideálně i s Putinem.

Na slyšenou zítra.

Na životními peripetyjemi dramatika a nepřítela žen Augusta Strindberga.

V soukromé rozhovory se Bergmanovsky noří do vztahu muže a ženy.

A jako třetí přichází i psenovy přízraky jako hudební divadlo.

Zajedlem divadlem roku 21. Nově do rokuka.